

Nagyszabású átadási ünnepély a reformáció napján

Megújult, megszépült épületben

Fotó: Nagy Tibor

Még lázasan dolgoznak a tornacsarnok tetőzetét fedő bádósok és a Sáros utcai bejáratot újravakoló kőművesek, de az október 20-i sajtótájékoztatón már bejelentették a felújított iskola két épületének az október 31-i ünnepélyes átadását. A bejelentést Hajdú Zoltán, a Bolyai Farkas Elméleti Liceum és Benedek Zsolt, a Marosvásárhelyi Református Kollegium igazgatói tették, Kolombán Vilmos, az Erdélyi Református Egyházkerület főjegyzőjének a jelenlétében. A 21. század

igényeire alakított szép szecessziós épület négy és fél éven át tartó felújítása nyolcmillió euróba került, ami az Erdélyi Református Egyházkerület hozzájárulásával a magyar kormány adományából valósult meg.

Bodolai Gyöngyi

(Folytatás a 4. oldalon)

Ne feledje idejében megújítani előfizetését! Ha előfizet, biztosan kézhez kapja, féláron!

Nagy küzdelmek a Bernády Kupáért

Évek óta a Bernády Napok egyik legnépszerűbb eseménye a diákok minifoci- és kosárlabdaturméja. Az iskolai szünet miatt idén a szokásosnál egy héttel korábban zajlott le a verseny a Szász Adalbert Sportiskola sportterében, illetve kültéri pályáin.

2.

Tiltakozott a köztisztasági vállalat mintegy félszáz dolgozója

Október 21-től, máától új szolgáltató, a Brantner Veres köztisztasági vállalat gondoskodik a hulladékelszállításról Marosvásárhelyen, Nyárádszeredában, valamint a 2-es régióhoz tartozó Maros megyei községekben.

4.

Őszi hadjárat Szentegyházán

A Szentegyházi Hagyományörző Huszáregyesület évről évre október elején megszervezi az Őszi hadjáratot (idén a 17.-et tartották). Bem József altábornagy 1848-ban toborzást indított a székely falvakban, és erre emlékeznek minden évben a huszárok.

17.

OPTICA OPTOFARM

A látás szakértője

Régi árakkal dolgozunk, nem drágítottunk!

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szakületünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilátagítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/265-205
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

Aktuális

Sajtósirató, szabadon

Karácsonyi Zsigmond

Az erdélyi magyar napilapok történetében fekete szerdaként is szerepelhetne október tizenkilencedike. Egy szűkszavú szolgálati közleményben arról tájékoztatót a Krónikát és a Székelyhont megjelentető Prima Press Kft., hogy a nehéz gazdasági helyzet miatt januártól felfüggeszti nyomtatott lapjainak a kiadását, valamint a lapterjesztést és a lapkézbesítést. Az említett két napilap mellett ez érinti még a Székely Hirmondó napilapot, a Heti Hirdető hetilapot, valamint a Nőileg havi magazint. Már rég nem volt titok, hogy a Média-tér csoporthoz tartozó Prima Press azért kényszerült erre a drasztikus lépésre, mert saját bevételei nem fedezték a lapok megjelentetésének költségeit. Eddig Magyarországról fedezték a veszteségeket, de mára megcsappant ez az adakozókedv. A közleményből az is kiderül, hogy az elektronikus médiumok – portálok, rádiók, újmédiás tartalmak – továbbra is élni fognak.

Az évezred hajnalán megjelent Krónika regionális napilap az indulást követő években szokatlanul élesen csipkedte a már létező, hagyományt követő megyei napilapokat. Sportnyelven szólva éles könyökkel próbálta leszorítani a pályáról feltételezett vetélytársait. Évtizeddel később a Székelyföldön elszaporodott hirlapokhoz átcsábítva még tovább morzsolódtak le a régi-új lapok előfizetői. Ráadásul a szerkesztőségeken is sebet ejtettek, magasabb béraránylással

(Folytatás a 3. oldalon)

OKTÓBER

21., péntek
A Nap kel
7 óra 47 perckor,
lenyugszik
18 óra 26 perckor.
Az év 294. napja,
hátravan 71 nap.

*Isten éltesse!

Ma ORSOLYA,
holnap ELŐD napja.
ELŐD: régi magyar személy-
név, jelentése: elsőszülött vagy
ős.

Nagy küzdelmek a Bernády Kupáért

Évek óta a Bernády Napok egyik legnépszerűbb eseménye a diákok minifoci- és kosárlabdatornaja. Az iskolai szünet miatt idén a szokásosnál egy héttel korábban zajlott le a verseny a Szász Adalbert Sportiskola sporttermében, illetve kültéri pályáin. Október 18-án a város általános iskoláinak vegyes (fiú-lány) minifocicsapatai, 19-én a líceumok kosárlabdázói mérték össze erejüket. Mint eddig minden alkalommal, a szervezők, tanárok, edzők, bírók ezúttal is jelesre vizsgáztak, az ifjú sportolók pedig nagy lelkesedéssel, játékszenvedéllyel és a fair play szellemében csaptak össze. Több iskolából két csapat is benevezett a versenyre, így kétszáznál is többen kapcsolódtak be a küzdelembe. A minifocitornán 16, a kosárlabdán 14 együttes vett részt. Az élményen túl senki sem távozott üres kézzel, a részvételi érem mindenkit emlékeztet majd a rendez-

vényre, a legjobb csapatok viszont a Bernády György-serlegnek és a felajánlott díjaknak is örülhettek. Íme a díjazottak:

Minifoci: 1. George Coşbuc Általános Iskola csapata
2. Bernády György Általános Iskola I. 3. Liviu Rebreanu Általános Iskola 4. 7. Számú Általános Iskola.

Kosárlabda: Fiúk: 1. Szász Adalbert Sportlíceum I. 2. Szász Adalbert Sportlíceum II. 3. Bolyai Farkas Líceum I. 4. Unirea Líceum II.

Lányok: 1. Bolyai Farkas Líceum 2. Unirea Líceum 3. Bolyai – II. Rákóczi Ferenc Líceum

A sportversenyekkel egy időben Virtuális kincskeresés elnevezéssel tematikus diákvetélkedő is zajlott. Ennek nyertesit október 28-án 12 órakor díjazza a Bernády Házbán.

IDŐJÁRÁS
Részben napos idő
Hőmérséklet:
max. 16 °C
min. 5 °C

VALUTAÁRFOLYAM
BNR – 2022. október 20.

1 EUR	4,9246
1 USD	5,0328
100 HUF	1,1970
1 g ARANY	264,6130

A csütörtöki lottóhúzás nyerőszámai

Joker 29, 34, 42, 16, 45 +10 **NOROC PLUS:** 1 1 8 1 9 7

40 21, 10, 20, 36, 13, 24 **SUPER NOROC:** 3 8 7 3 4 6

69 6, 41, 47, 15, 2, 24 **NOROC:**

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!
Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0265/268-854.

Megyei hírek

Mácsai Pál mesterkurzusa a színin

Mácsai Pál Kossuth- és Jászai Mari-díjas színész, rendező, színházigazgató október 28-án, pénteken mesterkurzust tart a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem hallgatóinak. Szó esik rajta a magyar színháztörténet mai helyzetéről, az SZFE-ről, az Örkeny Színház történetéről, valamint az Azt meséld el, Pistal című önálló est létrejöttéről és színészi pályájáról.

Helyi termelők vására

A marosvásárhelyi Petry Látványműhely és Múzeum udvarán, a Rákóczi lépcső alatti utcában október 20-án, pénteken (ma) 8–19 óra között zajlik a helyi termelők havi vására, az októberi Local Farmers' Market. A kínálatból ez alkalommal sem hiányoznak a hentes- és tejtermékek, sajtok, mézek, lekvárok, szörpök, gyümölcslevek, pálinkák, borok, zöldségek, gyümölcsök, teák, kencék, ajándéktárgyak, olajok, édességek, ékszerek és még számos más házi készítésű portéka.

16. Olimpikus-kupa

A hét végén, október 21–23. között 16. alkalommal tartják meg Marosvásárhelyen a fogyatékkal élő személyek Olimpikus-kupáját. 21-én, pénteken (ma) délelőtt 10 órától horgászversenyre várják a résztvevőket, 18 órakor kulturális előadásra kerül sor a Mihai Eminescu Kulturális Központban (Ifjúsági Ház). A fellépők között lesz Máté Dalma, Nyikó Anetta, Szakács Erika, Neagoi Évike és az Olimpikus Mix. Műsorvezető Kozsik József. A teremsportok szombaton délelőtt 10.30-kor a sportcsarnokban, a szabadterei sportok 11 órakor a Ligetben rajtolnak. A díjazás 19 órakor lesz, utána buli zárja a rendezvényt.

Idősek ünnepe Disznajón

A disznajói református egyházközség presbitériuma a falu időseit köszönti október 23-án, vasárnap ünnepi istentisztelet keretében, melyet szeretetvendégség követ a kultúrotthonban. A rendezvény fő támogatója a megyei RMDSZ és a RMDSZ Nőszervezete.

Jövő héten vakáció

A 2022–23-as tanév szerkezetének megfelelően a héten zárul az ötmodulos oktatási program első része. Jövő héten őszi vakáción lesznek az óvodások és az iskolások, a felső tagozatos általános iskolásokat és a középiskolásokat is beleértve. A második modul október 31-én, hétfőn kezdődik, és december 22-éig, csütörtökig tart. A téli szünet január 9-én ér véget, ekkor kezdődik a harmadik tanítási szakasz.

Hírszerkesztő: Nagy Székely Ildikó

Fotó: Nagy Tibor

Román és magyar futballbajnoki mérkőzések a televízióban

Október 21., péntek:

* 15.30 óra, DigiSport 1, Orange Sport 1, Prima Sport 2: CSM Slatina – Jászvásári CSM Politehnica

* 20.30 óra, DigiSport 1, Orange Sport 1, Prima Sport 1: Bukaresti Rapid 1923 – Konstancai FCV Farul (Szuperliga, 15. forduló)

Október 22., szombat:

* 12.00 óra, DigiSport 1, Orange Sport 1, Prima Sport 1: Bukaresti Metaloglobus – Bukaresti Dinamo 1948

* 17.00 óra, DigiSport 1, Orange Sport 1, Prima Sport 2: FC Voluntari – Chindia Târgoviște (Szuperliga, 15. forduló)

* 21.45 óra, DigiSport 1, Orange Sport 1, Prima Sport 2: Universitatea 1948 Craiova – Nagyszebeni Hermannstadt (Szuperliga, 15. forduló)

Október 23., vasárnap:

* 11.00 óra, DigiSport 1, Orange Sport 1, Prima Sport 2: Unirea 04 Slobozia – Temesvári Politehnica

* 13.30 óra, DigiSport 1, Orange Sport 1, Prima Sport 2: CS Mioveni – Botosáni FC (Szuperliga, 15. forduló)

* 18.15 óra, DigiSport 1, Orange Sport 1, Prima Sport 1: Aradi UTA – CSU Craiova (Szuperliga, 15. forduló)

* 21.00 óra, DigiSport 1, Orange Sport 1, Prima Sport 1: Kolozsvári FCU – Kolozsvári CFR 1907 (Szuperliga, 15. forduló)

Október 24., hétfő:

* 16.00 óra, DigiSport 1, Orange Sport 1, Prima Sport 2: Bodzavásári Gloria – Bukaresti Progresul 1944 Spartac

* 18.15 óra, DigiSport 1, Orange Sport 1, Prima Sport 2: Petrolul 52 Ploiești – Campionii FC Argeș Pitești (Szuperliga, 15. forduló)

* 21.00 óra, DigiSport 1, Orange Sport 1, Prima Sport 1: Sepsiszentgyörgyi Seps OSK – Bukaresti FCSB (Szuperliga, 15. forduló)

RENDEZVÉNYEK

Hármas avatóünnepség a Vártemplomban

Október 22-én, szombaton délelőtt 10 órakor a felújított marosvásárhelyi Vártemplomban lesz a Vártemplom, a Kántor-Tanítóképző Főiskola és a Teleki-ház avatóünnepsége. Az ünnepi istentiszteleten jelen lesz és ígét hirdet Kató Béla, az Erdélyi Református Egyházkerület püspöke és dr. Kolombán Vilmos főjegyző. Köszöntőbeszédet mondanak meghívott közéleti személyiségek. Az ünnepi műsor keretében a Musica Humana, a Psalmus kórus és

gyermekkorosok énekelnek, továbbá szavalat is lesz, és bemutatják a magyar történelmi zászlókat.

Október 23-ra emlékeznek

Október 23-ának, a magyar szabadság napjának emléke előtt tisztelgő rendezvényt tartanak 23-án, vasárnap 17 órától a marosvásárhelyi Vártemplomban a Maros megyei RMDSZ szervezésében.

Nyugdíjasok szüreti bálja

A Maros Megyei Magyar Nyugdíjasok Klubja szüreti bált szervez október 28-ára, péntekre 16 órai kezdettel. Érdeklődni a 0744-928-299-es telefonszámon lehet naponta 9–14 óra között.

642357800076

ISSN 1220-3475 (print);
ISSN 1584-3238 (online)

A megnövekedett megélhetési költségek ellen tüntettek a szakszervezetek

A magas energiaárak, a megnövekedett megélhetési költségek és a lakosság elszegényedése ellen rendezett tüntetést csütörtökön Bukarestben az Alfa szakszervezeti szövetség a kormány székháza előtt.

Az érdekvédelmi tömörülés egy többnapos, számos vidéki várost érintő tüntetéssorozat, az úgynevezett „elszegényedés elleni menet” célállomásként hirdette meg bukaresti demonstrációját, amelyen több ezren vettek részt. A tüntetők a drágulás megfékezését, az energiaárak rögzítését követelték, bér- és nyugdíjmelést sürgettek, azt kifogásolva, hogy a béremelések nem követik az egyre gyorsuló pénzromlás ütemét, ami veszélybe sodorja a családok megélhetését.

Bogdan Hossu szakszervezeti elnök szerint a tüntetők nem leváltani akarják a kormányt, hanem haladéktalan közbel-

pését sürgetik, mert szerinte csak a hatósági árak bevezetésével lehet megfékezni az „energiaspekulánsoknak” a lakosság életszínvonalára ellen intézett támadását.

A szakszervezeti tömörülés az energia drágulása nyomán keletkezett extraprofitok megadóztatását és a bértörvényben előírt béremelések egységes folyósítását, a nyugdíjak inflációkövető emelését követeli.

A szerdai tüntetéshez a rendőrök és börtönőrök szakszervezete is csatlakozott, amely augusztusban is utcára hívta már tagjait, hogy a közalkalmazotti bértörvényben előirányzott, de rendre elhalasztott béremelések megvalósítását követeljék.

Romániában 15,9 százalékkal nőtt szeptemberben az éves inflációs ráta, az élelmiszerek fogyasztói ára pedig az utóbbi évben 19 százalékkal emelkedett. (MTI)

A Railworks társulás korszerűsítheti a Kolozsvár–Biharpüspöki vasútvonal első szakaszát

A Railworks társulás nyerte a Kolozsvár–Biharpüspöki vasútvonal első szakaszának korszerűsítésére kiírt pályázatot – közölte csütörtökön a CFR SA társaság.

A francia Alstom és a román Arcada társaság Railworks társulása nettó 1,6 milliárd lejes ajánlatot tett a Kolozsvár–Egeres pályaszakasz villamosítására és felújítására. A tervezési és kivitelezési munkákat 42 hónap alatt kell elvégeznie. A felújított pályának a személyvonatok számára 160 kilométer/órás, tehervonatok számára pedig 120 kilométer/órás haladási sebességet kell biztosítania. Felújítják az állomásokat is, a peronokat mindenütt megemelik, és hida-

kon vagy alagutakon keresztül teszik elérhetővé. A pályafelújítást az EU által biztosított helyreállítási forrásokból finanszírozzák.

Oana Branzan, a CFR SA. szóvivője az MTI-nek elmondta: a Kolozsvártól a magyar–román államhatárig vezető 166,2 kilométeres vasútvonalat négy szakaszra osztották. A mostani az első, amelyen kihirdették a közbeszerzés nyertesét, ám a következő időszakban a további három szakaszról is döntés várható. A szóvivő megjegyezte, hogy a szerződést akkor lehet majd aláírni a Railworks társulással, ha a versenyben alulmaradt pályázók a következő tíz napban nem óvják meg a most kihirdetett határozatot. (MTI)

A román és azerbajdzsáni állami gázvállalat fekete-tengeri LNG-terminálok építését tervezi

Románia és Azerbajdzsán közös beruházással építené meg a cseppfolyósított földgáz tartályhajókon történő szállításához szükséges LNG-terminálokat a Fekete-tenger partján. A megvalósíthatósági tanulmányok közös finanszírozásáról szerdán írt alá megállapodást Bukarestben az azeri SOCAR és a román Romgaz állami vállalat.

Az emlékeztető aláírásánál jelen lévő Nicolae Ciucă miniszterelnök szerint az azeri–román közös LNG-projekt megvalósításával alternatív útvonalat nyitnak a Kaszpi-tenger térségében kitermelt földgáz Európába juttatása számára.

Ciucă kiemelte: kevesebb mint három hét telt el azóta, hogy október elsején az LNG-projekt elindításáról egyeztetett İlham Aliyev azeri elnökkel Szófiában, a Bulgáriát és Görögországot összekötő gázvezeték átadása alkalmából. A román kormányfő szerint továbbra is keresik a megoldást arra, hogy az azeri földgáz

Törökországon és Bulgárián keresztül haladó vezetékeken szállítsák Románia és más felhasználók, köztük Moldova felé.

„Azerbajdzsánnal együtt vállaltuk, hogy segítünk Moldovának hozzájutni a szükséges gázmenyiséghez” – mondta a miniszterelnök.

A SOCAR és a Romgaz közötti megállapodás aláírásánál a bakui kormány két tagja, Mikayil Jabbarov gazdasági és Parviz Shahbazov energiaügyi miniszter, valamint Virgil Popescu energiaügyi miniszter is jelen volt.

Jabbarov felidézte: a SOCAR több mint egy évtizede van jelen a román piacon, számos szomszédos ország és európai állam energetikai biztonságához járul hozzá, az Európai Bizottsággal kötött megállapodásában pedig vállalta, hogy 2027-ig megduplázza az unióba irányuló földgázexport mennyiségét.

Shahbazov rámutatott, hogy a fekete-

tengeri LNG-terminálok megépítése lehetővé teszi, hogy az azeri földgáz a térség több államába is eljusson, köztük Romániát és Magyarországot említette.

Azerbajdzsán, Georgia, Románia és Magyarország között több mint egy évtizede folynak egyeztetések az úgynevezett AGRI-projekt megvalósításáról. Az eredeti elképzelés szerint az azerbajdzsáni Sangachal-terminált csővezeték kapcsolná össze a Fekete-tenger partján, Georgiában található Kulevi kikötővel, ahol a SOCAR cseppfolyósító terminál építését tervezi. A cseppfolyós halmazállapotú földgáz tankerek szállítanak Konstanca kikötőjébe, ahonnan az újragázosítást követően a román vezetékhálózaton jutna el a földgáz a felhasználókhoz.

Az AGRI-projekt megvalósítása évente mintegy 7-8 milliárd köbméternyi földgáz Romániába szállítását és elosztását tenné lehetővé. (MTI)

Ország – világ

Nem lesz online oktatás fűtésihiány miatt

Nicolae Ciucă kormányfő csütörtökön a prefektusokkal tartott távkonferencián hangsúlyozta, szóba sem jöhet, hogy valamely iskolában azért térjenek át az online tanításra ezen a télen, mert nem tudják a fűtést biztosítani az épületben. Hozzátette, tudatában van annak, hogy még mindig vannak települések, ahol az oktatási intézményekben fűtőolajjal fűtenek, de meg fogják találni a megoldást minden egyes esetben. Ezt szolgálja a szerdai kormányülésen hozott határozat is, amellyel elkülönítették az üzemanyag beszerzésére szükséges forrásokat a helyi önkormányzatoknak – mutatott rá. Ligia Deca oktatási miniszter kifejtette, a kormány által bevezetett ársapka nyomán az intézményeknek csak abban az esetben lesznek nagyobbak a télen a földgáz- és villamosenergia-számlái, ha többet fogyasztanak az elmúlt évekhez képest. Hangsúlyozta ugyanakkor, hogy a minisztérium – a pandémia alatt szerzett tapasztalatokból okulva – nem támogatja és nem bántorítja az online oktatásra való áttérést. (Agerpres)

Lemondott Liz Truss brit miniszterelnök

Lemondott csütörtökön Liz Truss brit miniszterelnök a kormányzó Konzervatív Párt vezetői posztjáról. A lépés miniszterelnöki tisztségének megszűnését is jelenti, de Truss a Downing Street-i kormányfői hivatal előtt felolvasott rövid nyilatkozatában közölte, hogy utódja megválasztásáig ellátja miniszterelnöki teendőit. Liz Truss – Margaret Thatcher és Theresa May után az Egyesült Királyság harmadik női miniszterelnöke – alig 45 napot töltött a Konzervatív Párt élén. Távozásának közvetlen előzményeként Kwasi Kwarteng volt pénzügyminiszter átfogó adócsökkentési csomagtervet jelentett be, ezt azonban példátlan – soron kívüli jegybanki intervenciót is igénylő – piaci felfordulás követte, mivel a piaci szereplők nem látták biztosítottak a 45 milliárd font értékű program finanszírozhatóságát. (MTI)

Németország nem támogatja az importált gáz árának EU-s korlátozását

Németország nem támogatja az importált földgáz árának európai uniós szintű hatósági korlátozását – jelentette ki Olaf Scholz kancellár csütörtökön a szövetségi parlamentben (Bundestag). A kancellár az uniós tagországok állam-, illetve kormányfőit összefogó Európai Tanács délután kezdődő tanácskozására kidolgozott német álláspontot ismertető beszédében kiemelte, hogy a földgáz árának piaci mechanizmusoktól független, politikai korlátozása kockázatos, azzal a veszéllyel jár, hogy a szállítók inkább máshol adják el a földgázt, ahol több pénzt kapnak érte, és az EU így végül póru jár, nem tudja fedezni szükségletét. Kifejtette, hogy egyoldalú lépések helyett együttműködésre van szükség a világ más nagy fogyasztóival, köztük Japánnal és Dél-Koreával, hogy együtt meggátolják az árfelhajtó hatású versengést a földgázzal. Tárgyalni kell a földgáztermelőkkel is arról, hogy hol húzódnak a mindenkinek egyaránt megfelelő árszint. Az olyan nagy földgáztermelő országok, mint az Egyesült Államok, Kanada és Norvégia „mind kiállnak Ukrajna mellett, velünk együtt, és érdekelték abban, hogy az energia ne váljon megfizethetlenné Európában” – mondta a német kancellár. (MTI)

Sajtósirató, szabadon

(Folytatás az 1. oldalról)

csábították el a jó tollú munkatársakat. Már akkor is sokan hangoztattuk, hogy ez a fajta versengés gyakorlatilag a sajtó kiszolgáltatottságához vezet, és végső soron a gazdaságilag fenntarthatatlan állapot következménye a megszűnés lesz. Az anyaországi befektetők és kormányközeli alapítványok nemcsak életben tartották, hanem az erdélyi médiapiac egyeduralgójává igyekeztek, igyekeznek tákolni a minden felületen szétburjánzó egyenhangot. Sajnos az egyenlőtlen piaci versengés következtében kivézetetett független napilapok nehezen tudnak újból felépíteni egy olyan előfizetőitábor, mint amilyen húsz évvel ezelőtt volt. De nem lehetetlen talpon maradni. Áldozatot kell hoznunk. Ha továbbra is a közösség szolgálatát tartjuk szem előtt, ez számunkra nem lehet teher.

Őszintén siratom a megszűnő napilapokat. Minden elnémitott szerkesztőség veszteség a közösség számára. Ebben az évben ránk jár a rúd. Augusztusban a Szatmári Friss Újság megszűnése árnyékolta be sajtóéletünket, most pedig három újabb napilap és egy magazin költözik a felhőbe.

Szabadon sirathatom a lapok megszűnését. Mert mi soha nem hittünk az önzetlenséget hazudó médiabefektetők szírehangjának. Továbbra is csak az előfizetőinknek vagyunk kiszolgáltatva. És mi ezt próbáljuk viszonzni. Bízunk benne, hogy ez a kötelék kitart e háborgó években is.

Mert hinnünk kell a nyomtatott szó világmegváltó erejében.

Az igazolt sportolók számának a nyolcszorosára növekedését remélik a sportstratégia-tervezettől

Romániában a jelenlegi 250 ezerről kétmillióra növelné az igazolt sportolók számát tíz év alatt a Novák Károly Eduárd sportminiszter által ismertett sportstratégia-tervezet, amely megszabja a főbb irányvonalakat a következő évtizedre a román sportban.

A miniszter egy szerdai sajtótájékoztatón elmondta, hogy a 250 ezres szám nagyon alacsony ahhoz képest, hogy a lakosság számát tekintve a Romániához képest feleakkora Svédországban négymillió igazolt sportoló van. A finanszírozást úgy alakítanák át, hogy a szövetségek és a klubok az igazolt sportolók száma és a teljesítményük alapján kapják a finanszírozást, ezzel egyben ösztönözni szeretnék az egyéni sportolást.

Hozzátette: a stratégia húsz sportágat emel ki, és előírja, hogy mind a 42 megyeközpontban épüljön egy-egy sportbázis valamennyi kiemelt sportág számára. A miniszter elismerte, hogy tíz év alatt nehéz lesz ezt teljesíteni, de úgy vélekedett, hogy ha legalább a fele ezeknek a létesítményeknek elkészül, már az is nagy előrelépés lesz. Szerinte ha sikerül végrehajtani

ezt a stratégiát, Románia 20-30 éremre is eséllyel pályázhat olimpián.

A kiemelt sportágak közé tartozik az evezés, a cselgáncs, az asztalitenisz, a küzdősportok, az úszás, az öttusa, a vívás, a kerékpár, a boks, a kajak-kenu, az atlétika és a torna. A csapatsportok közül a labdarúgás, a kosárlabda, a kézilabda, a rögbi, a röplabda, a vízilabda, a jégkorong, valamint az amerikai futballhoz hasonlító oina élvez kiemelt figyelmet. Ez utóbbi Romániában hivatalosan nemzeti sportnak számít, de kevesen üzik.

A sportstratégia 70 célt ír elő az iskolai, a tömegsport és a teljesítménysport területén. A stratégiatervezet kedden elfogadta egy minisztériumközi bizottság, és harmincnapos társadalmi vitára bocsátották. A miniszter reményét fejezte ki, hogy január 1-ig elfogadja a kormány.

Novák Károly Eduárd korábban többször nyilatkozta, hogy a stratégia kidolgozásakor egyebek mellett a magyar példából merít ötletet. (MTI)

Megújult, megszépült épületben

(Folytatás az 1. oldalról)

A hivatalos átadás október 31-én délelőtt 10 órától a Vártemplomban tartandó istentisztelettel veszi kezdetét, amelyen Kolumbán Vilmos főjegyző hirdeti az ígét. Ezt követően a diákság a hivatalos személyekkel együtt átvonul a két iskola udvarára a főbejáraton át, amely a szalagvágás helyszíne lesz. Az udvaron Kató Béla, az Erdélyi Református Egyházkerület püspöke fogja felszentelni a felújított épületeket. Ezután a két iskola diákjainak műsora következik, majd az iskolabejárás után szeretetvendégség helyszíne lesz a tornacsarnok, ahol állófogadásra várják a vendégeket.

– A másfél hét múlva bekövetkező esemény egy hosszú út végét jelenti, amely alatt az egyháznak visszaszolgáltatót elhasznált épületek teljes rehabilitációját felvállalta

a református egyház. Az épületet tetőtől talpig minden részében felújították, korszerűsítették, új tantermeket alakítottak ki azért, hogy méltó helyen és színvonalon lehessen oktatni a marosvásárhelyi és a város környéki fiatalokat – mondta a főjegyző, aki kifejezte reményét, hogy az őszi végéig minden a helyére kerül.

– Négy és fél évvel ezelőtt a fejünkre hulló vakolat alatt kezdtük a tanévet, és akkor még semmi jele nem volt annak, hogy a helyzet megváltozik – emlékezett vissza *Benedek Zsolt*, a Református Kollégium igazgatója, aki köszönetet mondott a magyar kormány-nak és a református egyházkerületnek.

– A megújult, megszépült iskolával azt kívánjuk bizonyítani, hogy a református oktatásnak nemcsak múltja, jelene, hanem reményeink szerint hosszú jövője is lesz Ma-

Balról: Benedek Zsolt, Hajdú Zoltán, Kolumbán Vilmos

Fotó: Nagy Tibor

rosvásárhelyen. A Bolyai középiskolával kéz a kézben haladva, az elvárásoknak megfelelően a legmagasabb szintű erdélyi magyar oktatást fogjuk nyújtani a városi és a környékbeli diákoknak, abban reménykedve, hogy tanítványaink a kapott tudást közösségünk szolgálatára térítik vissza – ígérte az igazgató.

Amint elmondták, a reformáció napján tartandó ünnepségre várnak minden volt diákot és olyan személyt, aki szeretne velük ünnepelni.

Kérdésekre válaszolva elhangzott, hogy az utolsó nagyobb felújítást 1956–57-ben végezték, amikor az iskola felvette a Bolyai Farkas nevet, és a két Bolyai szobra elkészült. De ennyire alapos munkát, hogy az alapoktól

kezdődően a fűtés-, víz-, villanyhálózaton át a bútortól mindent felújítottak, a folyosókon, irodákban padlófűtés van, okostábla, kivetítők, internet és új tantermek, azóta sem történt. Ez utóbbiak számát még nem tudják pontosan, mert a Sáros utcai szárnyon folyik a munka, de az átadásig sok minden elkészül. Szeretnének minden fontos célra termet biztosítani, aminek megvalósíthatósága a munka bevégezése után tisztázódik.

Az elemi osztályok diáksága továbbra is a 6-os számú általános iskolába jár, de a püspök jelenlétében lerakták az új elemi iskola alapkövét, ami a 21. század elvárásainak megfelelően épül, és ha elkészül, remélik, hogy odaköltöznek mindkét tanintézmény elemi osztályai.

Tiltakozott a köztisztasági vállalat mintegy félszáz dolgozója

Még nem tudni, mikor lesz őszi lomtalanítás Marosvásárhelyen

Mint köztudott, október 21-től, mától új szolgáltató, a Brantner Veres köztisztasági vállalat gondoskodik a hulladékelszállításról Marosvásárhelyen, Nyárádszeredában, valamint a 2-es régióhoz tartozó Maros megyei községekben. A marosvásárhelyi utcák takarításával június óta megbízott Brantner cég mintegy félszáz dolgozója tiltakozott kedden a Maros Megyei Prefektúra előtt. Elégedetlenségük oka, hogy állításuk szerint a munkáltató a munkaszerződésben szereplő összegnél kevesebbet utal a számláikra. Ilyen körülmények között lapunk arra volt kíváncsi, hogy a munkakonfliktus befolyásolja-e a marosvásárhelyi utcák tisztán tartását, illetve a szolgáltatóváltás mikor lesz a városlakók által várt őszi lomtalanítás.

Menyhárt Borbála

A Brantner Veres kolozsvári köztisztasági vállalat mintegy 50 dolgozója tiltakozott kedden a prefektúra épülete előtt, mivel úgy vélik, a munkáltató a munkaszerződésben szereplő összegnél kevesebbet utal a számláikra. Elmondásuk szerint az első hónapban 2100 lej kaptak, utána pedig csupán 1600-at, nem fizetik nekik a túlórákat, a pótlékokat – számolt be az elégedetlenség okáról a Marosvásárhelyi Rádió.

A Brantner cég képviselőinek az álláspontja azonban az, hogy ők napirenden vannak a fizetésekkel, és

tiszteletben tartják a munkavállalás-kor leszögezett feltételeket, a gond az, hogy az érintett alkalmazottaknak problémáik vannak a végrehajtókkal és a bankokkal, hiteleket vettek fel, ezért a bankok és a végrehajtók automatikusan lefoglalják a bérük egy részét. A munkaadó banki átutalással fizet, viszont a szóban forgó munkavállalók arra szeretnék kényszeríteni a céget, hogy készpénzben fizessen, valamint tárgyaljon a végrehajtókkal, ami nem a munkáltató dolga – nyilatkozta a Marosvásárhelyi Rádió-nak *Cătălin Șaguna*, a Brantner Veres marosvásárhelyi részlegének vezetője.

Cristina Pruteanu, a Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal sajtószóvivője lapunknak elmondta, az alkalmazottak fizetésének kérdése a köztisztasági vállalattal kötött szerződésre tartozik. A városháza nem avatkozhat be a két fél közötti szerződéses viszonyba, de felelősségre vonhatja, és bírságot róhat ki a vállalatra, ha az nem teljesíti a szerződésben foglalt kötelezettségeit. Például nem fizeti ki neki azokat a napokat, amikor a dolgozók nem seprik meg az utcákat – mutatott rá.

Mint mondta, a napokban Soós Zoltán polgármester megbeszélést folytatott a köztisztasági vállalat alkalmazottaival, hogy közvetítsen a köztük és a munkáltató közötti konfliktusban. A találkozáson kompromisszumos megoldás született, a köztisztasági vállalat képviselői arra kérték az érintett munkavállalókat, akiknek a számláin lévő összegek egy részét lefoglalják, hogy fizessék ki a tartozásaikat, de az is szóba került, hogy megpróbálják megtalálni a módját, hogy a bérek

egy része a rendelkezésükre álljon. A Brantner Veres köztisztasági vállalat júniusban vette át Marosvásárhelyen az utcakarítási szolgáltatást. Mivel nem teljesítette a szerződésben foglalt kötelezettségeit, augusztusban 30 ezer lejes bírságot rótt ki rá a városháza.

Október 21-től pedig a 2-es övezetben, amelyhez Marosvásárhely is tartozik, a hulladékelszállítást is a szóban forgó cég végzi. Kérdésünkre, hogy mikor kerülnek ki a marosvásárhelyi tömbháznegyedekbe a szelektív hulladékgyűjtéshez szükséges színes kukák, illetve

mikor szervezik meg a vásárhelyiek által igencsak várt őszi lomtalanítást, *Cristina Pruteanu* közölte, egyelőre nincs meghatározott időpont, amikor a megszokott őszi lomtalanítás elkezdődhet; hogy milyen formában, illetve mikor lehet megszervezni, arról az Ecolect Közösségi Fejlesztési Társulástól vár utasításokat a marosvásárhelyi önkormányzat.

– A szelektív hulladékgyűjtésre vonatkozó szerződés a megyei tanács, az Ecolect Közösségi Fejlesztési Társulás és a Brantner cég között jött létre, következésképpen

a szelektív gyűjtés módjára, a konténerek számára, elosztására és a gyűjtőközpontokra vonatkozó információkat a szerződés betartásáért felelős Ecolectnek kell megadnia és közzétennie – válaszolta a hivatal szóvivője.

Lapunk megkereste *Tóth-Brezovszky Andreát*, a közösségi fejlesztési társulás ügyvezető igazgatóját, aki azt mondta, a szolgáltatóváltást megelőző utolsó egyeztetések csütörtökön zajlottak, és megígérte, hogy a napokban részletesen tájékoztat majd a lakos-ságot érintő konkrét tudnivalókról.

Fotó: Nagy Tibor

SZÍNES VILÁG

XIX. évf. 42. (832.) szám, 2022. október 21., péntek

Néhány brit jellegzetesség*

Dr. Ábrám Zoltán

Az Egyesült Királyságra a szabad vallásgyakorlás jellemző, sokféle vallás szabadon gyakorolható, miközben itt született, itt vert gyökeret az anglikán egyház. Az angol és walesi lakosság többsége az anglikán államegyház híve, a skótok pedig főleg presbiteriánusok. A római katolikusok aránya lényegesen kisebb a protestánsokhoz képest, még Észak-Írországban is vallási kisebbséget alkotnak. A reformáció korában és azt követően olyan protestáns vallások születtek Nagy-Britanniában, amelyek bölcsője mindörökké a szigetország marad.

land). Alapítója, John Knox évekig Kálvin János mellett szolgált Genfben, és az ott alkalmazott liturgiát és egyházszerkezési elveket alkalmazta. A presbiteriek közössége a lelkéssel egyenrangúan nagyon fontos szerepet játszik az egyházban. A presbiteriánusok néhány évtizedes üldöztetése az általuk nagyra becsült Orániai Vilmos hatalomra jutásával megszűnt, és a skót presbiteriánus egyház fokozatosan megerősödött. Az angliai presbiteriánusok részét alkotják egy egyesült protestáns tömbnek, amelynek neve United Reformed Church. Partnerük az egyházközi autonómiát kidomborító, jellegzetesen Angliában létrejött ún.

egyetemet és a várost politikai okok miatt elhagyó tudósok egy csoportja létrehozta a Cambridge-i Egyetemet, amely a világon jelenleg az ötödik helyet foglalja el (alapítási sorrendben hatodik). Híres az angol felnőttoktatási rendszer, amit a szabadegyetemi hálózat (Open University), a különböző nyári képzések, a változatos távoktatási formák, a rádióban és tévében helyet kapó sorozatok biztosítanak.

Az angol nyelvű sajtó igen szer-teagázó. A legnagyobb példányszámú napilapok a jobboldali News of the World és a The Sun, majd a baloldali Daily Mirror és Sunday Mirror. A független vagy centrista Independent, Guardian, Observer vagy a The Times és a Today példányszáma ezeknél alacsonyabb. A világszinten elismert szolgáltatásokat nyújtó BBC televíziótársaság mellett a független ITV tévéadó műsorai a legnézettebbek. A rádióadók helyi, regionális jellege kifejezettebb.

A magas fokon fejlett tudományos színvonalat biztosítják az Egyesült Királyságban kiadott szaklapok, szakmai folyóiratok és időszaki kiadványok, amelyek világszerte eljutnak a különböző oktató-, kutatóműhelyekbe. Az ország több száz átfogó tudományos és művészeti társasága közül kiemelkedő szerepet játszik az 1660-ban alapított Királyi Társaság és a Brit Akadémia.

A brit tradicionalizmusra és különösképpen jellemző, hogy sajátos mérőrendszert használnak az Egyesült Királyságban és számos olyan országban, amely a szellemi befolyása alatt áll. Igaz, 1995. október elsejétől a szigetország is áttért a méterrendszerre, hogy a világszerte egységes mértékegységekhez igazodjon. Természetesen a britek nem fogadták kitérő örömmel e hagyomány feladását. Az angol polgárok többsége most is pintben kéri a sört, fontban vásárol az élelmiszerüzletben, a távolságot továbbra is mérföldben határozza meg, a torony magasságát pedig lábban jelöli meg. Az angolok által használt legfontosabb mértékegységek és nemzetközi megfelelőik: 1 inch=2,54 cm; 1 láb=30,48 cm; 1 yard=0,9144 m; 1 szárazföldi mérföld=1609,34 m; 1 tengeri mérföld=1852 m; 1 négyzetmérföld=2,59 km²; 1 gallon=4,546 l; 1 pint=0,568 l; 1 font (súly)=0,453 kg. A hőmérsékletmérésre előszeretettel használják a 32-212 fokos skálán működő Fahrenheit-fokokat (°F), bár jó ideje az időjárás-jelentésekben a Celsius-fokokkal (°C) együtt alkalmazzák.

Játékszenvedély és játékeremtő készség dolgában, különösen az újabb korban, Angliáé a világszere. Köztudott, hogy a világszerte nagy népszerűségnek örvendő tenisz, labdarúgás, rögbi, golf otthona. De emellett Angolhon jó néhány – a mi számunkra többnyire ismeretlen és bizarrnak tűnő – játék őshazája és a mai napig lelkes gyakorlótere. E játékok népszerűsége

összefügg a híres angol gyeputánozhatatlan minőségével, aminek az esős időjárás a legfőbb biztosítéka. A krikett az angolok nemzeti játéka, ma is a legelterjedtebb játék a szigetországban. Alapelve röviden az, hogy két csapat játszik egymás ellen, az egyiknek a tagjai két krikettkaput védenek, a másik csapat tagjai igyekeznek ezeket labdával ledönteni. Szigorúan meghatározott szabályok szerint, szinte szertartásszerűen játszzák az angol tekét (bowls) is, ez a különleges kuglihajító játék inkább az idősebbek kedvence. Hozzá hasonlít a skótok nemzeti játéka, a XVI. századtól ismert curling, amelyet jégen játszanak nagy kerek kövekkel. Jellegzetes angol játék az írektől átvett krockett is, amely abból áll, hogy szabadban, füves pályán, előre felállított kapukon labdákat kell egy-egy üti segítségével meghatározott rendben keresztüljuttatni. A fallabda (squash) ütővel játszott páros labdajáték, amelyet valamikor a londoni adások börtönében üztek a rabok, hogy a bezártság unalmát enyhítsék. Említésre méltó még a kelta eredetű, hokiszzerű hurling, az írek kedvelt játéka és a rögbi egyik őseinek tekintett gael foci.

Kedvező földrajzi, éghajlati adottságainak köszönhetően, valamint népének a ló iránti szeretete miatt Anglia a világ egyik legjelentősebb lótenyésztő országává, az angol telivér hazájává vált. A lóversenyezés a XVII. századtól fokozatosan bontakozott ki, az uralkodó osztály támogatottságát élvezte, élénk érdeklődést tápláló sporttá vált. Az angol telivér mellett a mezőgazdaság szempontjából nagy jelentőséggel bíró angol juhajtókról is érdemes említést tenni. Bár a legtöbb fajta ma már elvesztette régi jellegét, azért még ma is meg lehet különböztetni a szigetország jellegzetes hosszú és rövid gyapjas juhait.

Nyilvánvalóan a brit különlegességek közé tartozik a közlekedés. Bár a közutakon bal kéz felől közlekednek az autók, azért a gyalogosok a járdákon inkább a jobb oldalon sétálnak. A tömegközlekedést leginkább biztosító londoni metró külön fogalom. A világ első földalattivonalát a Metropolitan volt, amelyet 1863 márciusában avattak

fel. Akkor mintegy harmincezer utas használta az eredetileg gőzmozdony vontatta nyitott kocsikat. Közben a technika haladt, és a főváros újabb és újabb vonalakkal bővült. Ma már a londoni metróhálózat hossza – a felszíni vonathálózatot is beleértve – több mint háromezer kilométerre tehető. Bár a metrónál lényegesen lassúbb, érdemes kiemelni a jellegzetes emeletes busz tetejére, ahonnan jó a kilátás. A kötelező megállást előíró buszmegállókon kívül olyanok is vannak, amelyekben szabályszerűen le kell stoppolnia a buszt annak, aki azt akarja, hogy felvegye. Ez az úgynevezett „request bus stop”. Mivel a busz bal hátsó részén levő „felszállóajtó” nyitott, vagyis nem létezik, a piros jelzőlámpánál várakozás közben is fel lehet szállni a járműre.

Az Egyesült Királyság a világban még mindig jelentős gazdasági és pénzügyi szerepet játszik. A bankok olyannyira fontosak, hogy a hétvégeken kívüli hivatalos szabadnapokat banki szünnapnak (bank holiday) nevezik, mivel ekkor zárva vannak a pénzügyintézetek. Külön fogalom a londoni tőzsde (Stock Exchange), árfolyamait a világ minden táján jegyzik. Az Egyesült Királyság hivatalos pénzneme a font sterling, azaz az angol font (pound), amelytől különbözik az ír font (pound). A pénzérméken rajta van az uralkodó portréja. A demokrácia jegyében az ország mindegyik része külön egyfontos pénzérmével rendelkezik. Az általunk megszokottnál vastagabb egyfontosokkal korlátlanul lehet fizetni bárhol, a rájuk nyomtatott tölgyfalevél, pórégahyoma, bogáncs és len mutatja, hogy angol, walesi, skót vagy északír egyfontosról van szó. Skóciában saját 50, 20, 10, 5 és 1 fontos papírbankókat nyomtatnak, melyeket Nagy-Britannia bármely területén használni lehet.

Még nem szóltunk a rendkívül szeszélyes, sokszor esős, ködös időjárásról, amely minden udvarias társalgás központi témája. Apropos, a messze földön híres angol udvariaság kézzelfogható példája, hogy a gentleman még akkor is bocsánatot kér, ha az ő lábát tapossák meg.

Angliában a reformációt VIII. Henrik vezette be, akit erre nem vallásos szükség, hanem a válását meg nem engedő pápával való szembenállás késztetett. A Rómától 1534-ben teljesen függetlenné vált anglikán egyház sajátossága abban áll, hogy az állam és az egyház egységét feltételezi: az állam feje (a király) az egyháznak is a vezetője, míg az egyház szolgálja az államnak is szolgálja. Az angol államegyház (Church of England) felépítése rendkívül hierarchikus, alkotmányában és istentiszteletében lehetőleg megtartotta a régít, tanfelfogásában azonban nagyrészt evangélikus. Mára több, egymástól némileg különböző teológiai irányzat alakult ki, amelyek éles ellentétben állnak egymással. A magas egyházi párt (High Church party) szertartásban és dogmában nagyon közel áll a katolicizmushoz, és főleg az előkelő világban hódít. Az alsó egyházi párt (Low Church party) főleg a kül- és belmisszió terén kimutatható keresztény egyháziasságra helyez hangsúlyt. Az ún. széleslövű egyházi párt (Broad Church party) a szabadelvűbb, modernebb irányzat elismeréséért küzd.

A kálvini egyházvezetés tanaira épülő presbiteriánus egyház a skót „államegyház” (Church of Scot-

Congregational Church, amely még az anglikán egyház ellenében született nonkonformista egyház, kezdetektől tagadja az állam-egyház szoros kapcsolatát. Szintén tipikusan angliai eredetű protestáns egyház a John Wesley által alapított metodista egyház; hozzávetőleg négyszázévezres tagsággal rendelkezik.

Az Egyesült Királyságban az oktatás 5 és 16 év között kötelező és ingyenes; állami, egyházi és magániskolákban zajlik. Hároméves korig ún. bébiszitter-szolgáltatást vehet igénybe a szülő akár otthonában, akár a kijelölt helyen, melynek során egy vagy több kisgyerekre vigyáznak. Ezt követően, 3 éves kortól a többnyire magánkézben levő óvodák (nursery school) állnak rendelkezésre. A kötelező tanéveket az alapszintű oktatási intézmények (primary school) biztosítják, majd érettségig vezető magasabb fokú oktatásban (secondary school) részesülhetnek a tanulók. A teljes fokú egyetemi, felsőfokú oktatást biztosító egyetemek közül a legjelentősebbek és legismertebbek London, Oxford, Cambridge, Edinburgh, Glasgow, Manchester városaiiban találhatók. A világon a második legrégebbi egyetem Oxfordban létesült 1096-ban, majd több mint száz évvel később az

* Az Egyesült Királyságról készült sorozatunk 3. része

A természet kalendárium (DXXXV.)

Kiss Székely Zoltán

Az őszi máglyáján, mintha lángot vetne az erdő, megannyi vörös levél vértanú, holt eretnek; hamus, sápadó napban szívedig zsugorodnak. (...) fázós fák rámhajolnak, sutorog a Duna futása, partig verődik a hullám. Mintha csak hazatérhetnék, pár lépést kéne tennem s várna a hűvös utca s anyám a langos szobával s míg szállna az alma-illat nagy utakról mesélnék –

– megszakítom itt **Vasvári István** egykori – a négy év alatt nagyváradi – újságíró **Őszi emléké**t 1959-ből. Hogy meséljek én is, kicsinység, nem, nem nagy utakról, de a Nobel-díjakról.

Elfogultak vagyunk, s emiatt torzul a látásunk, s emiatt hisszük, hogy végre ismét magyar kutatót ismerhetnek el a Nobel-díjjal? Tavaly és idén is rengeteg ember remélte, hogy a koronavírus elleni vakcina előállításában meghatározó szerepet játszó kutatók – **Karikó Katalin** és **Drew Weissman** – vagy az orvosi, vagy a kémiai Nobel-díjat megkaphatják. (Hozzájuk csatlakozhat a kanadai **Pieter Cullis**, aki a lipid nanorészecskék területén végzett munkáiról ismert. A lipid nanorészecskék nélkülözhetetlenek a jelenlegi mRNS-vakcináknál.)

Miután október 3-án kiderült, hogy idén sem kaptak élet-tani-orvosi Nobel-díjat, még élt a remény két napig, hogy netán kémiai Nobel-díjjal ismeri el a Svéd Tudományos Akadémia munkásságukat. A Svéd Akadémia főtitkára, **Göran Hansson** tavaly azt mondta, „... az mRNS-vakcinák fejlesztése csodálatos sikertörténet, amely hatalmas előnyre vált az egész emberiségnek.”

Karikó Katalin szeptember végétől lemondott a BioNTech alelnöki posztjáról, hogy újra a tudományos munka felé fordulhasson. Idén júliusban az ELTE-n, ahol díszdoktorrá avatták, kifejtette, hogy ha az ember profitorientált kutatóintézetbe megy, akkor nem azzal foglalkozik, amivel akar, hanem ami bevételt hoz a cég számára. Benne meglehetősen erős a kutatói szabadság vágya, ezért döntött úgy, hogy távozik a koronavírus elleni vakcinát gyártó BioNtech-től, és visszatér az alapkutatáshoz.

A svédok az alap kutatási eredményeket szeretik támogatni, azt kevésbé díjazták, ha a tudós kutatási eredményének a hasznából is részesedik.

Ugyanakkor az az értelme az új tudományos eredménynek, hogy mielőbb szolgálja az emberiséget.

Vannak esetek, amikor szinte azonnal díjaznak egy-egy tudományos felfedezést, de nem példa nélküli az sem, hogy egy-egy úttörő munka elismerésére akár negyven évvel később kerül sor. Olykor egy évszázadot kell várni rá. A gravitációs hullámok létezését **Albert Einstein** 1915-ben jósolta meg, de egy évszázadba telt, mire kifejlesztették az észlelésükre alkalmas eszközöket. A kutatók 2016 februárjában jelentették be felfedezésüket, 2017-ben elnyerték a fizikai Nobel-díjat.

De október 5-én két amerikai – **Carolyn R. Bertozzi** és **K. Barry Sharpless** – és egy dán – **Morten Meldal** – kutató kapta a kémiai Nobel-díjat, a klikk-kémia és a bioortogonális

kémia terén elért úttörő, molekulaépítéssel kapcsolatos munkájukért.

A gyógyászati tulajdonságokkal rendelkező természetes molekulák mesterséges újratelemzése számos csodálatra méltó szerkezet kialakításához vezetett, de ezek előállítását általában időigényes és nagyon költséges. Igény mutatkozott egy egyszerűbb, de hatásos biokatalízisre e téren.

Barry Sharpless 2000 körül alkotta meg a klikk-kémia fogalmát (a reakciók gyorsan mennek végbe, és többnyire nincsenek nem kívánt melléktermékek); tőle függetlenül Morten Meldal az elegáns és hatékony kémiai reakciót, amelyet a gyógyszerfejlesztésben és a DNS-térképezésre használnak. Carolyn Bertozzi a sejtek felszínén lévő fontos glikánmolekulák feltérképezésére fejlesztette ki az ún. bioortogonális reakciókat, amelyek a sejt normál kémiaiájának megzavarása nélkül mennek végbe, s amelyek nem mérgezik az élő szervezetet. Ezeket a reakciókat ma a sejtek működésének megértésére és a biológiai folyamatok nyomon követésére használják. Ezáltal javították a rákkeltő gyógyszerek célzott hatékonyságát. *A svéd indoklás szerint ez jelenti a legnagyobb hasznot az emberiség számára.*

(Alig néhány kutató mondhatja el magáról, hogy élete során két Nobel-díjjal ismerték el munkásságát. Az első **Marie Curie** volt, aki 1903-ban fizikai, 1911-ben kémiai Nobel-díjat kapott. Az amerikai **John Bardeen** 1956-ban és 1972-ben egyaránt fizikai Nobel-díjjal ismerték el. A szintén amerikai **Frederick Sangert** 1958-ban és 1980-ban is kémiai Nobel-díjjal jutalmazták. Az 1954-ben kémiai Nobel-díjas amerikai **Linus Pauling** 1962-ben Nobel-békedíjas lett. Barry Sharpless első, szintén kémiai Nobel-díját 2001-ben vette át. A 2001-es kémiai Nobel-díjat **William S. Knowles** és **Ryoji Noyori** társaságában – a biomolekulák aszimmetrikus szintézisét biztosító katalitikus reakciók kifejlesztéséért kapta.)

Azt már megszokhattuk, hogy a svéd akadémia a szépirodalmi s főleg a béke-Nobel-díjak odaítélésékor... nagyot tévedett, több alkalommal. Úgy látszik, nem csak téved folyamatosan, de részrehajlóan elfogult, a többi díj esetében is.

Október harmadik dekádjában olvassuk inkább az előbbi félbehagyott vers folytatását:

*s lehajtanám
fejem könnyesen-mosolyogva. Amíg
zúgna a szél a torony magasában,
hinném: mi minden vár még;*

Behordjuk lassan összes színeit

*mégsem távol utakról álmodnék,
csak hamvas, homályos csendről,
falusi éjszakáról, amely úgy betakarja,
az a kéz, az az illat, az az eltört
szépség... Nézném az ablak páras
békéjét; az egyetlen, halhatatlan
fényt, mely szobánkat beragyogta,
mely hallgat most is szívemben, bár
rom és rom az a hajlék.. Hús őszi
holdvilágban, mintha csak újra
látnám, mintha csak újra várna
a hárs és az akác rezgése, kint a
homályos éjben, napszállta utáni
kertben.*

Bár az ég fürkésztését javallom, maradjunk a nappali égnél.

Október 25-én a következő öt év legszebb napfogyatkozása vár ránk, ne szalasszuk el megcsodálni az égi tüne-ményt! A Nap bő harmadát eltakaró részleges napfogyatkozásban lehet részünk. A napfogyatkozás Észak-Európában, Szibériában és Ázsiában látható. Ez a napfogyatkozás ugyanakkor a Föld egyik pontján sem lesz teljes. A Kárpát-medencében helytől függően 28% és 39% között lesz, északkeleten figyelhetjük majd meg a legnagyobb mértékű eltakarást. Az ilyen mértékű részleges napfogyatkozás már épp elegendő ahhoz, hogy valamelyest érzékeljük a fény és a színek fakulását. A következő, hazánkban is látható részleges napfogyatkozásra 2027. augusztus 2-án kerül sor. Ilyen mértékű fogyatkozásra 2015 és 2027 között ez az egyetlen példa. 2 óra 22 percnél ideig gyönyörködhetünk benne. Marosvásárhelyről nézve a Hold 9:22-kor lép be a napkorong elé. A legnagyobb fedés 10:33-kor következik be: a Nap 39%-át borítja majd árnyékba ekkor a Hold. Majd 11:22-kor csusszan le az árnyéksóva központi csillagunkról.

*Szobánk az ősszel lassan megtelik,
Behordjuk lassan összes színeit:
Száras bogáncs, tüskés fakó
Faháncs, kéreg, faragni jó,
Kopasz faág, égre nyúló,
Méla virág, szikkadt bogó,
Bokor, levél, ráncos, hulló,
Vörös, sárga, sápadt, fakó,
Színes, tarka, megalkuvó,
Bozót, tövis, halni való,
Lapulj, lapu, aludj, alvó.
Aludni jó, aludni jó!
Mikor már egészen kopár a rét,
Behunyja fehér szemhéjú, nagy szemét.*

Szekeres Eleknek egykor a **Műzsa**ban megjelent versével, az **Akvarell-lel** intek búcsút én is az őszi betakarodásnak. Maradok kiváló tisztelettel.

Kelt 2022-ben, 189 évvel **Alfred Nobel** születése után

Mintha lángot vetne az erdő

Erdélyi arcok

Vissza a kezdetekhez

– Exkluzív interjú dr. Kálmán Attila tanárral, történésszel –

Dr. Kálmán Attila Marosvásárhelyen született. Középiskolai tanulmányait a Bolyaiban végezte, az egyetem elvégzése után visszakérült a „rég” iskolájába. A szülei elsősorban azt követelték meg tőle, hogy álljon helyt mindenhol. Kérdésünkre elmondta, szüleinek nagyon fejlett volt az igazságérzetük, talán ezért is zavarja őt annyira az igazságtalanság és a kétszínűség. Felvértezték erkölcsi értékekkel, és megkövetelték a jó iránti elkötelezettséget, ugyanakkor a tévedések megbocsátását is. Ezen a héten a történelem berkeibe kalauzoljuk olvasóinkat.

Nagy-Bodó Tibor

– Mit kell tudni Kálmán Attila történészről?

– 1982-ben születtem Marosvásárhelyen. Habár a szüleim családjai nem innen származnak – édesanyám itt született –, büszke vagyok marosvásárhelyi származásomra. Nagyon szeretem ezt a várost. Középiskolai tanulmányaimat a Bolyaiban végeztem, mindig is nagyon erős kötődést éreztem az iskolához, a történetéhez, a szellemiségéhez. Az egyetem elvégzése után, nagyon fiatalon kerültem a tanügybe, visszakérültem régi iskolámba.

Már gimnazistaként elbűvölt az erdélyi arisztokrácia története (nekem nincsenek arisztokrata felmenőim). Úgy éreztem, hogy ez a félreértett, elfeledett történelmi osztály megérdemli, hogy többen, jobban foglalkozzanak a történetével, és minél többen megismerjék az erdélyi arisztokrácia elbűvölő, letűnt világát. Azóta is ezzel foglalkozom. Feladatomban tartom, hogy az erdélyi főnemesség tagjainak az élettörténete ne tűnjön el a történelem süllyesztőjében.

– Indulásakor mivel engedték el a szülei? A ceruza és a hamuban sült pogácsa mellett mit tartalmazott a mesebeli tarisznya?

– A szüleim elsősorban azt követelték meg, hogy helytálljak, bármilyen utat is választok, ugyanakkor nagyon fejlett volt az igazságérzetük, és talán ezért is zavar az igazságtalanság, a kétszínűség. Nagyon komoly erkölcsi értékekkel vértettek fel, megkövetelték a jó iránti elkötelezettséget, de a tévedések megbocsátását is.

Ezeket nem erőltették, hanem személyes példájukkal jártak elől. Egyedüli gyermekként mindig a figyelem középpontjában álltam, nagyon szoros kapcsolat volt közöttünk a családban.

A lakásunkban mindig rengeteg könyv volt, a szüleim nagyon szerettek olvasni. Nem voltak tudományos könyvek, hanem sok szépirodalmi mű, magyar és nemzetközi egyaránt. És amikor a történelemkönyvek iránti érdeklődésem mind nagyobb méreteket öltött, a legnagyobb támogatóim ebben a szüleim voltak. Szerencsétlenségemre ez a hajlam akkor jelentkezett, amikor a legnagyobb gazdasági krízis uralkodott Romániában, a kilencvenes években, amikor néha a mindennapi betevő falatért is meg kellett küzdeni.

Ennek ellenére nálunk akkor is ott volt a könyv a születésnap, karácsonyi csomagban, de máskor is, az is igaz, hogy másra nem igazán vágytam, mindig valami új könyvre fáj a fogam. Nem tudom, hogy csinálták, volt olyan eset, hogy a könyv ára a fizetésük nagy részét jelentette... Hálás vagyok, hogy ilyenkor nem mondták: „fiam, most erre nincs pénz”.

– Miért választotta ezt a szakmát?

– Ezt sokan kérdezték már tőlem. Soha nem tudtam kielégítő választ adni. Már negyedik éves koromban tetszett a történelem. Aztán viszonylag hamar kialakult az is, hogy az erdélyi főnemesség lesz a fő kutatási téma, ezután rájöttem, hogy az, ami a legjobban

foglalkoztat, az emberi életek, az emberi jellem, a személyiség ellentmondásai, a személyes drámák vagy örömök, amelyek a különböző történelmi események mögött állnak. Így alakult ki az erdélyi főnemesei életrajzok iránti érdeklődésem.

Negyedik osztályos koromban a kezembe került egy román nyelvű történelem tankönyv – nem igazán tudom, miért volt nálunk, csak sejtem. Habár később rájöttem, hogy nem sok történelmi értéke van, akkor elbűvölt engem. Nem tudtam szabadulni, ötödik osztályban tudtam biztosan, hogy történelemmel akarok foglalkozni, és az akkori történelemtanáromnak köszönhetően már komolyabban kezdem érdeklődni a tantárgy iránt.

– Milyen tanárnak, történésznek lenni?

– Imádok tanár lenni, de a rendszer nagyon

– Először feltétlenül tanárnak, mert a tanáraink példája befolyásolt, majd később történésznek, aztán rájöttem, nem tudom hagyni, szükségem van arra, hogy tanítsak, hogy átadjam az információkat. Nem elég, hogy leírom, szeretném látni az arcokat, amikor egy érdekes információt átadok. Tehát próbáltam a kettőt összeegyeztetni. Az is igaz, hogy ez egyre nehezebb, a történészi munka kárára megy. Nem csodálkozom azon, hogy sok tanárnak az oktatás mellett már nem marad másra energiája.

– Több egyesület, alapítvány működtetésében is szerepet vállal...

– Igen, megtiszteltetésnek tartom, hogy ezek az egyesületek, alapítványok érdemesnek tartottak erre. Dr. Puskás Attila meghívására vállaltam el a Marosvásárhelyi Örmény Magyar Kulturális Egyesület alelnöki tisztségét. Gróf Degenfeld-Schonburg István felkérésére a Pro Castellum Degenfeld Egyesület alelnöke lettem, majd az ő elhunytja után az egyesület elnöke, a Castellum Alapítvány vezetője pedig úgy gondolta, hogy az etikai bizottság tagjaként, illetve a tudományos tanács vezetőjeként megfelelő munkát tudok végezni.

próbára tesz. Többször használtam a tanügyi rendszerre elmarasztaló, erős jelzőket. Ezeket továbbra is fenntartom. Bátran vállalom azt a véleményemet, hogy a romániai tanügyi rendszer kiöli a diákokból az érdeklődést, tanárait pedig lefárasztja, megöli a kreativitást, persze vannak tanárok, iskolák, amelyek mindezek ellenére emberfeletti erővel próbálnak tanítani, nevelni.

Ami a történészeket illeti, úgy gondolom, hogy a történészeknek az egyik legfontosabb feladatuk van a társadalomban. Hatalmuk van, hamar tudnak rombolni és építeni, fel-emelni és a feledés homályába süllyeszteni.

Ugyanakkor úgy vélem, hogy szükség van rájuk a „népnevelésben”, jobban részt kellene vegyenek a közösség életében. Még többen kellene hogy előjőjenek könyveik, irataik közül, és osszák meg tudásukat a hétköznapi emberrel is.

– Évekkel ezelőtt történésznek vagy inkább tanárnak készült?

legyen történész, mert alá kell támasztani valamilyen érdeket, ideológiát.

– Vannak-e példaképei?

– Mindenkinek szüksége van példaképekre. Világunk legnagyobb gondja, problémája, hogy kiöltük a példaképeket, vagy hamis példaképeket teremtettünk. Gyerekeinknek, diákjainknak, fiataljainknak nincs, akire felnézzenek, akitől példát vegyenek.

Ahogy az már az előzőkből kiderült, a legfontosabb példaképeim a szüleim voltak.

A tanáraink közül két embert tudok kiemelni. Az egyik az első gimnáziumi történelemtanárom, Tolokán Márton. A szenvedélye, odaadása, pedagógusi mivolta és nem utolsósorban tudása és jókedve példaértékű volt számomra. Kisdiák koromban úgy próbáltam tanulni a történelemleckéimet, hogy a tanárom gesztusait utánoztam – ezekből sok megmaradt napjainkban is –, olyan szerettem volna lenni, mint ő.

Az egyetemről Grigore Ploesteanu nevét emelném ki. Sok mindent fel lehetne róni neki, de kétségkívül ő volt a mára ritkaságszámba menő, szélesen művelt, több nyelvet beszélő kultúratanár, aki, ha például a lengyel történelemről tartott előadást, akkor Mickiewicz-verseket idézett és Chopin zenéjének a jelentőségéről beszélt.

De persze még nagyon sok embert tudnék felsorolni, tanárokat, kollégákat, akik pályafutásomat valamilyen módon befolyásolták.

– Melyik az a pillanat, amelyet a legkiemelkedőbbnek tart eddigi pályafutása során?

– Több ilyen van. Sorolhatnám: a doktori diplomám megszerzése, osztályfőnöki tevékenységemnek nagyon sok pillanata, illetve a különböző egyesületek keretében kifejtett tevékenységem is nagyon sok jelentős, kiemelkedő pillanatot eredményezett.

– Ha újrakezdehetné, akkor is a történelmet és a tanítást választaná?

– Határozottan igen. A történelem annyi csodálatos pillanatot adott az életemben. Nem tudom elképzelni az életemet anélkül, hogy mindennap ne foglalkoznék történelemmel.

Ahogy már említettem, szeretek tanítani, oktatni, tudást átadni, függetlenül attól, hogy ez az osztály- vagy konferenciateremben, valamilyen előadás vagy vezetett séta keretében történik.

Csak úgy halkan jegyzem meg, hogy talán mégis, ha újrakezdehetném, lehet, hogy a klasszikus zene iránti szeretetem valamilyen előadóművész pályára felé vezérelne, de az is lehet, hogy zenetörténész lennék...

– Mi a hitvallása?

– Szeretnék olyan világban élni, amelyben senki nem bántja a másikat. Nem szeretem a konfliktusokat, ugyanakkor nem tűröm az igazságtalanságot. Együtt akarok élni embertársaimmal anélkül, hogy foglalkoztatna, ki milyen nemzetiségű, vallású, szexuális orientáltságú, politikai beállítottságú, milyen társadalmi osztályból származik.

Nagyon fontos számomra az emberekbe, az emberiségbe vetett hit, amelyet nagyon sokszor próbára tesznek. Én csodálom, amit az emberiség alkotott, de ugyanakkor félek is az öndesztuktív erejétől.

– Vissza a kezdetekhez, avagy inkább hogyan tovább?

– Fontos tudni, hogy mi volt a kezdetekkor, hogy tudjuk, hogyan tovább.

– Köszönjük a beszélgetést!

Őszi hadjárat Szentegyházán

Dr. Ábrám Zoltán
Fotó: Fülöp Jenő

Szentegyháza a Székelyudvarhely és Csíkszereda között elterülő Havasalja kistérség központja, átlagosan 850 méteres magasságban fekvő település, a legnagyobb arányú magyar népességgel rendelkező erdélyi (kis)város. Kulturális téren leginkább a gyermekfilhez, az átlagosan százhusz-százharminc, székely népviseletbe öltözött énekest és kéttucatnyi zenészt foglalkoztató Gyermekfilharmonia működéséhez kötődik. Négy évtizede, 1982-ben Haáz Sándor zene tanár alapította a gyermek- és ifjúsági együttest, amely elsősorban népdalokból, népdalfeldolgozásokból és történelmi énekekből álló repertoárjával rendületlenül szolgálja a székely kultúra ápolását, a zenei hagyományok közvetítését.

Immár közel két évtizede egy másik jelentős hagyomány is megszületett és megismétlődik a Hargita megyei kisvárosban. A Szentegyházi Hagyományörző Huszáregyesület évről évre október elején megszervezi az Őszi hadjáratot (idén a 17.-et tartották).

Bem József altábornagy 1848-ban toborzást indított a székely falvakban, és erre emlékeznek minden évben a huszárok. A háromnapos hétvégi rendezvény első napja, maga az esemény szentmisével kezdődik, utána az aradi vértanúkra emlékeznek. Este a zsúfolásig megtelt művelődési házban a Gyermekfilharmonia és a helyi huszárok közös hangversenyére kerül sor. Másnap, szombaton toborzókörútra

indulnak a huszárok, hogy kipróbálják, milyen lehetett Kossuth idejében a huszárok mozgása, a verbuválás. A menet élén ágyú kíséretében kéttucatnyi helyi huszár és legalább kétszer annyi vendég huszár halad, akik Magyarország, Erdély és a Partium különböző vidékeiről érkeznek. A felemelő látványt nyújtó mintegy hetven lovas huszárt körülbelül ugyanannyi székely utazó követi, közöttük a szentegyházaskalvi rezesbanda, táncosok, vitézek, vöröskeresztesek, huszárlányok, ifjak, hadfik és meghívott vendégek többnyire korabeli ruhákban vagy népviseletben. A Szentegyházi Hagyományörző Huszáregyesület, Gyermekfilharmonia Alapítvány és a polgármesteri hivatal által szervezett eseményen az érintett településeken eljátszzák a verbuválást, a szabadságharc katonai behívóját.

„Erőt, tisztességet, méltóságot, bölcsességet!” – a gyönyörű őszi napsütésben haladó menet a huszárok jókívánásai szellemében nyújt lelki feltöltődést, erősíti a magyarságtudatot. És közvetít már-már mennyei állapotot. A székely ruhába öltözött énekesek és zenészek népes gyermekerege felér az angyali kórossal, míg a zsinóros mentés daliás huszárok alkotják a kerubok közösségét. Az énekszó, a népzene, a hangszerek összhangja, a szemet gyönyörködtető viseletek biztosítják a kiteljesedő nyugalomhoz szükséges háttérrel. Az egyéni boldogság, a közösségi együttlét és a nemzeti összetartozás felé vezető „mennyei út”.

Az első állomás

A sorozóbizottság

Útközben

A tánc

Érkezés a pihenőhelyre

Dokumentumfilmeseké az EP idei Daphne Caruana Galizia újságírói díja

A Daphne Caruana Galizia-díjat minden évben október 16., a máltai újságíró meggyilkolásának évfordulója környékén adják át az Európai Parlamentben.

Mózes Edith

Clément Di Roma és Carol Valade filmje az orosz befolyást mutatja be a Közép-afrikai Köztársaságban.

A Découpages és az Arte G.E.I.E koprodukciójában készült, *Centrafrique: le soft power russe* (Orosz befolyás a Közép-afrikai Köztársaságban) című dokumentumfilm eredetileg az Arte tűzte műsorára francia, német és angol nyelven. Később a France 24 csatorna is közvetítette, és a francia Le Monde napilapban is cikkeztek róla.

Az Európai Parlament Daphne Caruana Galiziáról elnevezett strasbourg-i sajtótermében megtartott díjátadó ünnepségen a Parlament elnöke, *Roberta Metsola*, a díjért felelős alelnök, *Pina Picierno*, és a 29 fős független európai zsűri képviselő *Anthony Bellanger*, a Nemzetközi Újságíró-szövetség főtitkára mondott rövid beszédet.

„A Daphne Caruana Galizia újságírói díj egyértelmű üzenetet közvetít: az Európai Parlament az igazság és az igazságosság, a független újságírás oldalán áll. A demokrácia akkor erős, ha a sajtó is az. Sajtószabadság nélkül nincs demokrácia. Európában nem akadálynak tekintjük a jogokat és szabadságjogokat, hanem olyan céloknak, amelyekért harcolnunk kell.”

A díjra 2022. május 3. és augusztus 1. között lehetett pályázni. A 27 uniós országból több mint 200 újságíró nyújtott be pályaművet. A győztes alkotást a zsűri által legjobbnak ítélt 11 pályamű közül választották ki.

Clément Di Roma Anthony Bellangertől vette át a díjat a saját és Carol Valade nevében.

Clément Di Roma fotós újságíró és operatőr a France 24 ruandai tudósítója. Pályafutását 2019-ben kezdte az Agence France Presse francia hírügynökség szenegáli tudósítójaként. 2020-tól két éven át a Közép-afrikai Köztársaságból tudósított a France 24 és a TV5 Monde számára. Beszámolt a választásokat követő válságról és a lázadó koalíció által a fővárosban, Banguiban indított fegyveres támadásokról. Egy évvel később Carol Valade-dal készítette el a most díjat nyert dokumentumfilmét.

Carol Valade multimédiás újságíró egy évtizede foglalkozik az afrikai régióval. 2018-tól az RFI, az AFP, a TV5 Monde, a Radio France, a Le Monde és nemzetközi hírügynökségek számára írt tudósításokat a kontinensről. Beutazta Nyugat-Afrikát, hogy beszámoljon

Clément Di Roma (Forrás: Twitter)

Carol Valade (Forrás: Twitter)

többek közt a Guineában kialakult politikai válságról és az ebola újbóli megjelenéséről. Tényfeltáró riportot készített a 2009. szeptember 28-i mérszárlásokról, dokumentálta az éghajlatváltozás hatásait és az elefántok eltűnését. A Közép-afrikai Köztársaságból a polgárháború következményeiről és az orosz befolyásról tudósított – ez utóbbi a győztes pályamű témája.

A győztes pályamű

A film Clément Di Roma és Carol Valade első dokumentumfilmje, amely a Közép-afrikai Köztársaságban 2020-ban végzett tudósítói munkájuk eredménye. Az országon lázadó milicistacsoportok által elindított erőszakhullám söpört végig, a harcosok között a Kreml érdekeit szolgáló, zavaros háttérű Wagner-csoport zsoldosai is ott voltak. A két francia újságíró az orosz zsoldosok figyelmének keresztttüzében és a francia sajtó erő folyamatos atrocitások ellenére folytatta oknyomozó munkáját, kisfilmeket és képes tudósításokat készített több nemzetközi sajtóorgánus számára. Úgy érezték, hogy ezzel tartoznak a Wagner-csoport ügyeit vizsgáló három volt munkatársuk, Orhán Dzsemal, Kirill Radcsenko és Alexandr Rasztorgujev emlékének, akik 2018-ban lettek merénylet áldozatai a Közép-afrikai Köztársaságban. A két újságíró mindent megtett, hogy a zsoldosok büntetéseit jelentő informátorok kiléte ne derüljön fény, mivel az országban egyáltalán nem szokatlan az ellenfelek „eltüntetése”. Több hónapi tényfeltáró munka után sikerült beférkőzniük a Közép-afrikai Köztársaság orosz propagandistáinak a bizalmába. Az ő nézeteiknek annakelőtte senki nem adott nyilvánosságot. A dokumentumfilm nemcsak a zsoldosok áldozatait szólaltatja meg, hanem a támogatóikat is. Így jobban meg lehet érteni, hogyan történt a hatalomátvétel, amit nagyrészt a Franciaországgal szembeni gyűlölet fűtött. A dokumentumfilmesek mindenki álláspontját be akarták mutatni az orosz konfliktusban, amely mára katonai és dezinformációs eszközök révén a Száhel-övezetre is áterjedt.

Az újságírói díjat azért hozta létre az Európai Parlament, hogy tisztelettel adózzon a máltai korrupcióellenes oknyomozó újságíró és blogger Daphne Caruana Galizia emlékének, akinek az életét egy autóbba rejtett pokolgép oltotta ki 2017-ben.

A díjjal a Parlament a kiemelkedő újságírói teljesítményt kívánja elismerni. Minden évben Daphne Caruana Galizia meggyilkolásának évfordulóján adja át azoknak az újságíróknak, akik munkájukon keresztül az európai alapértékeket és alapelveket, így például az emberi méltóságot, a szabadságot, a demokráciát, az egyenlőséget, a jogállamiságot, az emberi jogokat védik és támogatják. (Forrás: az EP honlapja/friss hírek)

Zarifa Gafari afgán jogvédő kapta az Európa Tanács díját

A nők jogaiért küzdő afgán aktivistát, Zarifa Gafarit tüntette ki az Európa Tanács az Észak–Dél elnevezésű díjjal. Gafari egyike a néhány női polgármesternek Afganisztánban, közülük is a legfiatalabban, 24 évesen kinevezett településvezető. A nők jogainak nemzetközi szinten példát mutató védelméért kapta az elismerést.

Zarifa Gafari arra hívja fel a világ figyelmét, hogy a tálibok erőszakkal ragadták magukhoz a hatalmat Afganisztánban, és ígéretükkel elmentésben folyamatosan megsértik az emberi jogokat és elnyomják a nőket, nagy és valós probléma a dzsihadisták erősödése, a magát Iszlám Államnak nevező terrorszervezet csoportjai is erősödnek.

Az aktivista szerint az erőszakos csoportok pénz nélkül nem tudják megtartani hatalmukat, így a nemzetközi közösségnek azért kell tennie, hogy ne jussanak pénzhez.

Zarifa Gafari kiért arra is, hogy Elon Musk a Starlinken keresztül biztosítsa hozzáférést az internethez az irániaknak, ugyanerre lenne szükség Afganisztánban is.

Az Európa Tanács díját megosztva kapta az aktivista a Covax-mechanizmussal, amely a koronavírus-járvány elleni küzdelemben az ol-táshoz való méltányos hozzáférést tűzte ki célul a világ minden részén. (Euronews)

Zarifa Gafari (Forrás: Wikipédia)

Targu Mures
Marosvásárhely

Környezetvédelmi közlemény

MAROSVÁSÁRHELY MEGYEI JOGÚ VÁROS MŰSZAKI IGAZGATÓSÁGA tájékoztatja az érdekelt közönséget „A Meggyesfalvi utca meghosszabbítása Maroskeresztúr területi-közigazgatási egység határáig” elnevezésű projektre vonatkozó környezetvédelmi megállapodás kiadására irányuló kérelem benyújtásáról. A projektet Marosvásárhelyen, a Meggyesfalvi utcában, Maros megyében valósítanák meg. A javasolt tervvel kapcsolatos információk a Maros Megyei Környezetvédelmi Ügynökségnél (APM) szerezhetők be, a Hídvég utca 10. szám alatt, hétfőn 9–15, keddtől péntekig 9–12 óra között, valamint Marosvásárhely megyei jogú város székhelyén 9–12 óra között.

Az észrevételeket naponta fogadják a Maros Megyei Környezetvédelmi Ügynökség székhelyén, a Hídvég utca 10. szám alatt, hétfőn 9–15 óra között, valamint az office@apmms.anpm.ro e-mail-címen.

Soós Zoltán
polgármester

Leégett egy ukrán menekültszállás Németországban

Leégett Németországban szerda este egy egykori hotel, amely ukrán menekültek szállásaként szolgált, a rendőrség politikai indíttatású gyújtogatás gyanújával indított eljárást.

A Balti-tenger partján fekvő Gross Strömkendorfban történt tűzvésznek nincsenek sérültjei. A nádtetős épületben 14-en tartózkodtak, amikor a tetőszerkezetben késő este felcsaptak a lángok. A menekültek és az intézményt működtető Német Vöröskereszt (DRK) munkatársai még mindnyájan időben el tudták hagyni a házat, és a tűzoltókkal együtt sikerült megakadályozniuk, hogy a lángok átterjedjenek a környező épületekre.

„Borzasztó, hogy az ember megérkezik egy országba, ahol biztonságban van, és hirtelen újra el kell hagynia az otthonát, és át kell élnie a bizonytalanságot”, amely menekülésre kényszerítette – nyilatkozott csütörtökön a Norddeutscher Rundfunk (NDR) regionális közszolgálati médiatársaságnak a szállás ukrán származású vezetője, Andrij Bondarcuk.

Oroszország Ukrajna elleni háborúja miatt eddig nagyjából 950 ezren menekültek Ukrajnából Németországba, főleg nők, gyermekek és idős emberek. Komolyabb ellenségeskedésről, támadásról, gyújtogatásról eddig nem jelentek meg hírek az országos sajtóban. (MTI)

A B&B Insolvency Solutions IPURL – Csíkszereda, Márton Áron utca 18., Hargita megye –, a csődbe ment Ioana Carton Impex Kft. cégfelszámolója, nyilvános árverést szervez az adós cég alábbi javainak egyenkénti értékesítésére:

– Kirby's AFG 133 típusú dobozragasztó gép, kikiáltási ár 10.050 lej + héa

– Slotter Langston típusú dobozkészítő gép és 1420-as rakodórendszer, kikiáltási ár 39.510 lej + héa.

Az árverésre a cégfelszámoló székhelyén kerül sor október 28-án 14 órakor, és megismétlődik a javak eladásáig minden pénteken, ugyanabban az órában.

Az árverésen azok a magán- és jogi személyek vehetnek részt, akik/amelyek kifizetik a kikiáltási ár 10%-át jelentő részvételi garanciát 24 órával az árverés kezdete előtt.

Bővebb felvilágosítás a 0366/100-551 és a 0748-836-713-as telefonszámon.

A hirdetés rovartban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

ADÁSVÉTEL

RABLAPROGRAMBA illő autót vásárolok, az elszállítását és forgalomból való törlesztést vállalom. Tel. 0748-882-828. (17079-1)

VESZÉK régi képeket, képkereteket, antik bútorokat, porcelántárgyakat stb. Tel. 0731-309-733. (17234-1)

ELADÓ 20 ár beltelek Agárdon. Tel. 0752-708-718. (17300-1)

ELADÓ 3300 m² belterület Nyárádgálfalván, a 142/A szám alatt. Tel. 0741-174-932. E-mail-cím: fogdok@gmail.com (17339)

ELADÓ idény csöves törökbúza nagy tételben. Tel. 0265/314-488. (17492-1)

ELADÓ engedélyezett garázs a Gloriei utcában. Tel. 0740-478-452. (17533-1)

VENNÉK bontásból gerendát, deszkát, szarufát. Tel. 0731-309-733. (-1)

AJÁNDÉKOZOK egy nagy testű, szép, jólnevelt fehér kutyát Marosvásárhelyen állatszerető gazdinak, aki vállalja, hogy sétáltatja. Biztosítok jó táplálékot és ketrecet. Tel. 0744-573-699. (17590)

LAKÁS

ELADÓ magánház Maroszentkirályon, a Räsäritului negyedben. Tel. 0744-528-606. (23267)

KIADÓ összkomfortos, bútorozott, 2 szobás tömbházlakás a Kövesdombon, a piac közelében egy idős ember számára. Tel. 0752-833-612. (17372-1)

36 m²-es, MÁSFÉL SZOBÁS, bútorozatlan garzonlakás kiadó hosszú távra a Kárpátok sétányon. Tel. 0749-425-152. (17366-1)

ELADÓ családi ház Körtefáján, a 47. szám alatt. Tel. 0727-327-110. (17491)

ELADÓ ház Ákosfalván 15 ár telekkel. Tel. 0742-491-626. (17508)

GARZONLAKÁS kiadó. Tel. 0744-694-380. (17512-1)

ELADÓ ház a Săliște utcában (régii Tudor negyed): 4 szoba, konyha, kamra, fürdőszoba, előszoba, pince, garázs, 446 m² területen. Érdeklődni a 0745-506-414-es telefonszámon, 16-20 óra között, kivéve szombaton. (17528-1)

KIADÓ tömbházlakásban egy szoba egy személynek. Bére: 500 lej + garancia. Tel. 0771-677-830. (17560)

ELADÓ 3 szobás ház + melléképítmények, egyik a szuterénben, gázzal, meleg vízzel, összterület 241 m² + garázs. Tel. 0744-573-699. (17590)

ELADÓ emeletes ház Maroszentgyörgyön (Kultúr utca) 1070 m² telekkel. Tel. 0754-533-011, 0751-268-638. (-1)

MINDENFÉLE

TÉVÉT, mosógépet, háztartási gépet javítok, kisebb villanszerelést válllok a kliens lakásán. Tel. 0740-527-205. (17579)

56 ÉVES NŐ munkát vállal: takarítást, betegápolást. Tel. 0770-663-571. (17563)

CÉGALAPÍTÁS, digitális aláírás. Tel. 0744-422-717. (17018-1)

HEGESZTŐGÉPEK javítása. Tel. 0740-708-157. (15723-1)

VILLANSZERELÉS: épületi, gépészeti, monofázisú, háromfázisú. Tel. 0740-708-157. (15723-1)

TERMOPÁN ajtók, ablakok javítása, szűnyogháló szerelése. Tel. 0771-383-725. (17257-1)

SZÁMÍTÓGÉP-KEZELÉSI ismerettel, angolnyelv-tudással rendelkező fiatalember munkát keres. Tel. 0748-284-828. (17490-1)

MEDITÁLOK angolból I-VIII. osztályos tanuló. Tel. 0748-284-828. (17490-1)

MOSÓGÉPET és hűtőszekrényt javítok. Tel. 0755-825-502. (17586-1)

A NORALEX Monumente Funerare előnyös áron, 5.400 lejért készít sírkeretét. Az ár mindent tartalmaz. Tel. 0752-643-455. (17545)

ÁCSMESTER házak felújítását vállalja, tetőkészítést bármilyen lemezből, cserépből, ácsmunkát, cserépforgatást. Tel. 0746-739-502. (17202)

KÖZÉPKORÚ HÁZASPÁR gondozna idős vagy beteg embert lakásért vagy házért cserébe Marosvásárhelyen és környékén. Érdeklődni a 0755-731-786-os telefonszámon. (17539-1)

VÁLLALUNK tetőkészítést lemezből, cserépből; ácsmunkát, terasz készítést, garázs felújítást, csatornájavitást, bármilyen kisebb javítást és mindenféle más munkát, kerítéskészítést is. Tel. 0742-474-684. (17441)

ALKALMI vagy **RENDSZERES SÍRGONDOZÁST** vállal többéves tapasztalattal rendelkező kertész-mérnök hozzáférhető áron a város területén vagy a környező településeken. Tel. 0745-318-396. (-1)

MEGEMLÉKEZÉS

Csak az idő múlik, feledni nem lehet, szívünkben örök a fájdalom és a szeretet. Mély fájdalom költözött már tíz éve a szívünkbe, nem múlik el soha, itt marad örökre. Elvittet a derűt, a fényt, a meleget, csak egy sugarat hagytál: az emlékedet. Szívünk mély fájdalommal emlékezünk a göcsi születésű id. MATEFI VIKTOR marosvásárhelyi lakosra halálának 10. évfordulóján. Bánatos felesége, Anna, két lánya: Évi és Joli családjukkal és az unokák. (17534)

Az élet elmúlik, de az emlékek élnek, amíg élünk, őrizzük őket. A bánat, a fájdalom örökre megmarad, velünk lesz szép emléke, az idő bárhogy is halad. Elmentél tőlünk egy őszi napon. Ott pihensz, ahol már nem fáj semmi, nyugalmadat nem zavarja semmi. Fájó szívvel emlékezünk KERESTÉLY SÁNDORRA halálának 2. évfordulóján. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes! Szerető hozzátartozói. (17540-1)

Fájó szívvel emlékezünk október 21-én SIMON ILONÁRA szül. Tökés halálának 14. évfordulóján. Szeretettel gondolunk rá. Férje, Árpád, lányai: Melinda, Zsuzsa, két veje és unokája, Orsi. (17527-1)

Fájó szívvel emlékezünk október 21-én SIMON ILONÁRA szül. Tökés halálának 14. évfordulóján. Szeretettel gondolunk rá. Férje, Árpád, lányai: Melinda, Zsuzsa, két veje és unokája, Orsi. (17527-1)

Szomorú szívvel emlékezünk október 22-én a drága jó édesanyára, BALÁZS KERCSÓ IDÁRA szül. Péntek halálának első évfordulóján. Nyugodjon békében! Emlékét őrzi gyermekei és azok családja, valamint a két dédunoka. (17564-1)

Szomorú szívvel emlékezünk a mezősámsondi születésű, család- és rokonszerető SZÁSZ PÁLRA

a Kaláka volt alkalmazottjára halálának 10. évfordulóján.

Soha nem szűnő fájdalommal fia, Pali és családja.

Nyugodj békében, drága jó édesapám! (17585-1)

Köszönöm, hogy lelked a lelkembe irtad, nincs felettem hatalma a sírnak. Örök az arcod, nem száll el a szavad, minden mosolyod a lelkemben maradt. Másképp lenne minden, ha velem lennél, ha hozzám szólnál, ha rám nevetnél.

Ez a gyertya most érted égjen, ki fent laksz már a magas égben, ki vigyázol rám onnan fentről, s lelkemhez szólsz a végtelenből.

Szomorú szívvel és könnyes szemmel emlékezem október 21-én SÖVÉR LAJOSRA halálának 14. évfordulóján. Emléked legyen áldott, nyugalmad csendes!

Emlékét őrzi felesége, Bözsi. (17555)

Fájó szívvel emlékezünk október 21-én HOCK IRÉNRE, a drága jó édesanyára, feleségre, testvére, rokonra halálának első évfordulóján. Akik ismerték és szerették, gondoljanak rá kegyelettel. „Úgy mentél el, mint a madár, elkészönni már nem tudtál. Tiéd a csend és a nyugalom, miénk a könny és a fájdalom.” Emlékét szeretettel és hálával őrzi szeretett lányai, férje, unokái, vejei, testvére, rokonai és ismerősei. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes! (17566)

Kegyelettel és tisztelettel emlékezünk október 21-én id. LÉNÁRT JÁNOSRA halálának első évfordulóján. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes! Szeretettel. (17570)

Hiánya űr, pótolni nem lehet, köszönjük, Uram, hogy közöttünk élhetett. Szomorú szívvel emlékezünk halálának 18. évfordulóján a Marosvásárhelyen született CSIBI FERENC-LÁSZLÓRA. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes! Bánatos szülei és a nagy rokonság. (17571)

Egy pillanat, és mindennek vége, Olyan gyorsan távoztál a végtelenségbe. Maradt a bánat és egy csendes sírhalom, szerető szívemben az örök fájdalom. Mély fájdalommal és a hiányérzés örök küzdelmével emlékezünk október 23-án az ernyei HEGEDŰS GÉZÁRA halálának első évfordulóján. Nyugodjál békében, te drága jó lélek! Emlékét őrzi felesége, gyermekei, menyé, unokái, kiket úgy imádozt, és a rokonok. (17574)

„Nem múlnak ők el, kik szívünkben élnek, Hiába szállnak árnyak, álmok, évek...” Szeretettel gondolunk drága szüleinkre, a marosjári id. BEREZKI ISTVÁNRA halálának 50. évfordulóján, valamint BEREZKI KLÁRÁRA halálának 26. évfordulóján. Emléküket szívünkben őrizzük. Gyermekeik: Ilus, Pityu, Klári és Domi családjukkal együtt. (-1)

„Ne sírjatok, én már nem szenvedek, a fájdalom az, hogy nem lehetek veletek. Búcsúztam volna tőletek, de erőm nem engedett, csak a szívem súgta halkán: isten veletek.” Fájó szívvel emlékezem október 21-én a három éve elhunyt testvéremre, DOMO VIKTÓRIÁRA szül. BALOG PÖTYI. Emléke legyen áldott, pihenése csendes! Emlékezik rá testvére, Irma és családja. (17591-1)

ELHALÁLOZÁS

„Rossz voltam, s te azt mondtad, jó vagyok. Csúf, de te gyönyörűnek találtál. Végighallgattad mindig, amit mondtam. Halandóbból így lettem halhatatlan.”

(Piilinszky)

Megrendülve búcsúzunk szeretett osztálytársunktól, a Székesfehérváron elhunyt

dr. LUKÁCSY JÓZSEFTÓL.

Nyugodj békében, Jóska! Az Unireában 1977-ben végzett XII. D-s osztálytársaid. (p.-1)

Szolgáltatás – Üzleti ajánlat

REDŐNYÖK, SZALAGFÜGGÖNYÖK, ROLETTÁK, GARÁZSKAPUK, ÁTLÁTSZÓPONYVA-BEÉPÍTÉS és egyéb árnyékolástechnikai cikkek, automatizált változatok nagy választékban. Tel. 0745-379-638. (66289-1)

TERMOPÁN ablakokat, ajtókat gyártunk és szerelünk német REHAU profilokból. Tel. 0745-379-638. (66289-1)

A MAROSVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS TEMETŐ teljes körű ellátást biztosít a segélyből (koporsó, szállítás, balzsamozás, temetés). Telefon: 0265/215-875, 0365/448-734, 0749-073-534. (66256-1)

DR. INCZE SÁNDOR belgyógyász főorvos betegeket fogad Marosvásárhelyen, a Tudor Vladimirescu utca 21/A szám alatt. Tel. 0265/265-112. (16891-1)

AUTÓSZERELŐT alkalmazunk KAMIONSZERVIZBE. Tel. 0744-692-871. (23267)

MAGÁNCÉG MÉRLEGGÉPES KÖNYVELŐT alkalmaz. Érdeklődni a következő telefonszámon: 0723-244-200. (sz.-1)

A THERÉZIA KFT. MINŐSÉGBIZTOSÍTÁSRENDSZERMENEDZSERT alkalmaz. Önéletrajzát a cég székhelyére vagy a therezia@therezia.ro e-mail-címre várjuk. Érdeklődni a 0749-228-434-es telefonszámon lehet. (sz.)

MAROSVÁSÁRHELYEN tapasztalattal rendelkező VARRÓNÓ-KET alkalmazunk. Betöltendő helyek száma: 5 gépes és egy vasaló/csomagoló állás. Bérézés: havi nettó 2000 lej (kézbe). Munkaprogram: hétfő-péntek 8 óra/nap. Részletek a 0749-521-125-ös telefonszámon. (sz.-1)

Lorántffy Zsuzsanna Kulturális Egyesület
szervezésében
Polgármesteri Hivatal társ-finanszírozásával

Operett est
Kulturpalota nagyterme
2022. október 22, 18 órától

Fellépnek: Trozner Kincső, Buta Árpád,
György Levente, Tasnady Ádám és Madaras Ildikó

Meghívottak: Dancs Annamária
és Laki Péter
A Budapesti Operettszínház
énekművészei

Műsorvezető: Nagy István
Zongora – Sánta Huba
Hegedű – Fülöp Alajos
Nagybőgő – Kostyák Márton
Útőhangszerek – Gombocz Avar

Közreműködik: Napsugár Néptánc Együttes

A RÉSZVÉTEL DÍJTALAN - Az adakozást elfogadjuk!
Helyjegyek a Kulturpalota pénztáránál válthatók!
Kedd – Péntek: 9.00 – 15.30. Telefonszám: 0365-451 034

Támogatók: Média Támogatók:

LAM, hiteles megoldások!

LAM
MICROCREDIT - MIKROHITEL

www.microcreditlam.ro
0720 030 804

brantner green solutions **A Brantner Veres Hulladékszallító Vállalat**

tájékoztatja Önöket, hogy 2022. október 17-től Marosvásárhely körzetében megkezdődött a kukák ingyenes kiosztása a családi háztartások számára.

Minden háztartás egy 120 literes barna kukát kap a szerves hulladék gyűjtésére, egy 240 l-es sárga szemeteskukát a műanyag/fémhulladék gyűjtésére, illetve egy 120 l-es kék zsákot a papír- és kartonhulladék gyűjtésére.

Kérjük, hogy azok, akiket a cég munkatársai a kukák kiosztásakor nem találnak otthon, menjenek a cég székhelyére, az Alsógát-Barajului utca 8. szám alá, a kukák átvételéért.

ETV TELEVÍZIÓ

NŐSZEMKÖZT
Csontos Tündével
MINDEN PÉNTEKEN 21 ÓRÁTOL

OKTÓBER 23.
A MAGYAR SZABADSÁG NAPJA

1956-RA EMLÉKEZÜNK | MAROSVÁSÁRHELY, VÁRTEMPLOM, 17 ÓRA

RMDSZ

therezia[®]
Mezőpaniti tejtermékek...

Spălătorie și detailing auto
Beltrand
autómosó és -kozmetika
– külső-belső tisztítás
– kárpittisztítás, polírozás, viaszozás

Marosvásárhely
Predeal u. 97 sz.
Telefon: 0265/223-902
0740-393-060

rádió **101.1**
Slágerek és új zenék

